

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Методи соціальної роботи – сукупність прийомів і способів, які використовуються для стимулювання й розвитку потенційних можливостей особистості, конструктивної діяльності щодо зміни несприятливої життєвої ситуації чи розв’язання проблем клієнтів і досягнення різноманітних професійних завдань соціального працівника.

Під **методами соціальної роботи** розуміють засоби, сукупність прийомів і операцій у соціальній роботі; засоби досягнення якоїсь мети, вирішення конкретного завдання.

У такому тлумаченні всі методи соціальної роботи можна розділити на дві групи: 1) методи вирішення завдань; 2) методи отримання знання.

До методів вирішення завдань відносять соціологічні, психологічні й інші (соціально-психологічні, педагогічні, організаційні, правові, фінансово-економічні й медико-соціальні). До методів отримання знання належать: комунікативні, філософські, логічні.

У своїй діяльності соціальні працівники використовують соціологічні методи з метою збору інформації щодо окремих суспільних проблем і визначення ставлення людей до них. Переважно це спостереження, методи опитування (інтерв’ю, анкетування, фокус-група), методи аналізу документів (традиційний аналіз, контент-аналіз), біографічний метод, експертна оцінка.

Специфіка психологічних методів полягає в тому, що вони спрямовані на вивчення людської психіки. Вони поділяються на експериментальні й неекспериментальні, лабораторні й клінічні, прямі й непрямі, а також дослідницькі й обстежувальні. Психологічні методи

застосовують з метою діагностики особливостей індивіда та організації на основі отриманих результатів різних видів психотерапевтичної та психокорекційної роботи. Це методи психодіагностики (тести інтелекту та здібностей, малюнкові та проєктивні тести, особистісні опитувальники, соціометрія); психотерапевтичні методи (психодрама, соціодрама, ігрова терапія, психосоціальна терапія, сімейна психотерапія, поведінкова терапія); психокорекційні методи (психогімнастика, арттерапія, казкотерапія); психологічне консультування.

Специфіка інших методів полягає в одержанні інформації про умови життя людей, а також їхні особистісні особливості.

Соціально-психологічні дозволяють вивчати закономірності поведінки людей, які обумовлені їхньою приналежністю до тих або інших соціальних груп.

Педагогічні методи є різновидами методів виховання. Це методи формування свідомості (переконування, навіювання, приклад); методи організації діяльності (вправляння, тренування, доручення); методи стимулювання діяльності (заохочення, схвалення, позитивне та негативне підкріплення, змагання); методи самовиховання (самопізнання, самооцінка, саморегуляція). Значення педагогічних методів визначається тим, що соціальні працівники часто зустрічаються з проблемами в системі педагогічних взаємин тощо.

Комунікативні методи характеризуються тим, що соціальна робота є окремим випадком комунікації й визначається прийомами, спрямованими на підтримку нормального процесу спілкування між людьми, що обмінюються інформацією.

Філософські методи виступають засобом гносеологічного узагальнення методів соціальної роботи.

Логічні методи містять не тільки дослідження предмета соціальної роботи, але й перетворення вже наявного знання в цій галузі.

Список використаних джерел: Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 134 с.; Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Зверевої. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.; Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні : Наук.-навч.-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів і спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / Харченко С. Я., Кратінов М. С., Ваховський Л. Ц., Кратінова В. О., Песоцька О. П., Караман О. Л. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 326 с.